Helion

Emily P. Lewis

Mikroformaty

Wprowadzenie

- Poznaj wszystkie właściwości dwudziestu niezbędnych mikroformatów
- Użyj mikroformatów do poprawy SEO
- Skorzystaj z praktycznych przykładów semantycznego kodu

New Riders

helion.pl

Idź do

- Spis treści
- Przykładowy rozdział

Katalog książek

- Katalog online
- Zamów drukowany katalog

Twój koszyk

- Dodaj do koszyka

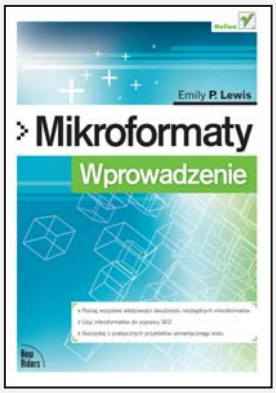
Cennik i informacje

- Zamów informacje o nowościach
- Zamów cennik

Czytelnia

- Fragmenty książek online

Mikroformaty. Wprowadzenie

Autor: Emily P. Lewis
Tłumaczenie: Daniel Kaczmarek
ISBN: 978-83-246-2801-8
Tytuł oryginału: Microformats Made Simple
Format: 168×237, stron: 288

Gdy możliwości mikroformatów wykorzystali twórcy takich witryn, jak Google, Yahoo!, Facebook czy Twitter, nastąpił przełom. Dotychczas niedocenianymi i rzadko używanymi wzorcami projektowymi zaczęli interesować się webmasterzy na całym świecie. W szybkim tempie rozwiązanie to znalazło zastosowanie w milionach witryn internetowych. Jak duży potencjał musi drzemać w mikroformatach, skoro stają się one coraz popularniejsze? Oparte na kodzie języka HTML i kaskadowych arkuszach stylów CSS mikroformaty służą do prostego opisywania treści publikowanych w internecie. Gwarantują nie tylko większą przejrzystość strony, ale przede wszystkim zapewniają jej optymalizację pod kątem wyszukiwarek i zwiększają komfort pracy użytkowników.

Jeśli Tobie również zależy na tworzeniu nowoczesnych, ergonomicznych stron internetowych, poznaj możliwości, jakie daje zastosowanie mikroformatów. Pomoże Ci w tym ten kompletny podręcznik, który na podstawie praktycznych przykładów wprowadza w tajniki sprawnego korzystania z otwartych formatów danych. Zaznajomisz się z właściwościami i zasadami publikowania dwudziestu mikroformatów i ich szablonów. Odkryjesz przy tym korzyści wynikające z zastosowania semantyki i strukturyzacji danych, takie jak poprawa SEO, zwiększone możliwości publikowania treści czy bardziej precyzyjne wyniki wyszukiwania. Zapoznasz się ze wzorcami kodu znaczników POSH, które mogą stanowić dla Ciebie inspirację lub gotowe rozwiązania przy tworzeniu własnych witryn. Przeczytasz także o wielu narzędziach pomocniczych, które pozwolą oszczędzić Twój czas!

- Mikroformaty – składnia, terminologia, specyfikacje
- Definiowanie układów – XOXO
- Definiowanie łączy – mikroformaty rel i rev
- Definiowanie relacji – mikroformat XFN
- Definiowanie zakładek – mikroformat xFolk
- Definiowanie ludzi, organizacji i miejsc – mikroformat hCard
- hCard – wyszukiwanie i optymalizacja dla wyszukiwarek internetowych
- hCard – informacje kontaktowe na własnej stronie WWW lub blogu
- Praktyczny kod znaczników dla organizacji i miejsc
- Definiowanie wydarzeń – mikroformat hCalendar
- Definiowanie życiorysów – mikroformat hResume
- Definiowanie treści zespalanych – mikroformat hAtom
- Definiowanie opinii – mikroformat hReview
- Definiowanie nagrań audio – mikroformat hAudio
- Definiowanie plików multimedialnych – mikroformat hMedia

Poznaj możliwości i elastyczność mikroformatów, które docenili już twórcy Google'a, Yahoo! i Facebooka!

Kontakt

Helion SA
ul. Kościuszki 1c
44-100 Gliwice
tel. 32 230 98 63
e-mail: helion@helion.pl
© Helion 1991–2010

Spis treści

Rozdział 1. Wprowadzenie 11

Czym są mikroformaty? 11
Najpierw ludzie, potem maszyny 11
Wskazywanie znaczenia przez semantykę 12
Informacje podstawowe 14
Semantyczna sieć WWW 14
Krótka historia mikroformatów 15
Wszyscy ich używają 16
Podstawowe pojęcia 18
Podstawy składni mikroformatów 18
Terminologia 19
Wzorce projektowe 23
Globalne korzyści 28
SEO 28
Dodatkowe możliwości publikowania danych 29
Standardy 30
Prostota 30
Łatwe definiowanie stylów 30
Wyzwania 31
Kwestie użyteczności i dostępności 31
Niepotrzebne znaczniki? 32
Przyswajanie mikroformatów przez projektantów 33
Po co książka o mikroformatach? 34
Za dużo technicznych komplikacji 34
Bardziej wymowne 34
Przykłady praktyczne 35
Dyplomacja i nowe kierunki rozwoju 35
Mikroformaty — moja miłość 35

Rozdział 2. Definiowanie układów. XOXO 37
Czym jest XOXO? 37
W czym rzecz? 37
Profil 38
Podstawowa składnia 38
Znaczniki w praktyce 40
Prezentacje S5 z zastosowaniem listy <ol> 41
Mapa witryny oparta o zagnieżdżone, nieuporządkowane listy <ul> 44
Spis treści oparty o zagnieżdżone, uporządkowane listy <ol> 45
Udało Ci się! 48

Rozdział 3. Definiowanie łączy. Mikroformaty rel i rev 49
Relacje między łączami 49
Atrybut rel 50
Specyfikacja formalna 50
Szablony 55
rev 59
VoteLinks 59
Łączenie mikroformatów elementarnych 62
rel-nofollow i VoteLinks 62
rel-tag i rel-directory 62
Nie dość korzyści? 63
To wszystko, o czym chciałam napisać 63

Rozdział 4. Definiowanie relacji. Mikroformat XFN 65
Czym jest XFN? 65
Zalety sieci społecznościowych 65
Korzyści z konsolidacji tożsamości 67
Nic nie jest doskonałe 68
Profil 69
Składnia 69
Znacznik w praktyce 72
Zestaw łączy do blogów z listą nieuporządkowaną <ul> 72
rel="met" 73
rel="friend" 73
rel="co-worker" 73
rel="colleague" 73

rel="muse" ... 73
XFN w języku naturalnym ... 75
Narzędzia do tworzenia mikroformatów XFN ... 75
Żegnajcie, mikroformaty elementarne, witajcie, mikroformaty złożone! ... 76

Rozdział 5. Definiowanie zakładek. Mikroformat xFolk ... 77

Zakładki społecznościowe ... 78
Czym jest xFolk? ... 78
Korzyści wynikające ze stosowania xFolk ... 78
Profil ... 81
Składnia ... 81
Znaczniki stosowane w praktyce ... 81
Prosta lista zakładek z wykorzystaniem listy nieuporządkowanej <ul> ... 82
Lista zakładek z wykorzystaniem zagnieżdżonych list nieuporządkowanych <ul> ... 83
Mikroformat xFolk w języku naturalnym ... 87
Łączenie mikroformatów Folk i VoteLinks ... 89
Dodanie mikroformatu VoteLinks ... 90
Wybór należy do Ciebie ... 91
W ten sposób dotarliśmy do końca ... 91

Rozdział 6. Definiowanie ludzi, organizacji i miejsc. Mikroformat hCard ... 93

Do czego służy mikroformat hCard? ... 93
Elektroniczne wizytówki ... 93
Szeroki zakres zastosowań ... 96
Wyszukiwanie i optymalizacja dla wyszukiwarek internetowych ... 97
Profil ... 99
Składnia ... 99
Czego używać? ... 111
Praktyczny kod znaczników dla informacji o ludziach ... 112
Mikroformat hCard w języku naturalnym ... 112
Informacje kontaktowe na własnej stronie WWW lub blogu ... 113
Komentarze na blogach przy użyciu elementu <ol> ... 117
Katalog pracowników przy użyciu listy uporządkowanej <ol> ... 120

Praktyczny kod znaczników dla organizacji i miejsc ... 131
Strona firmowa z informacjami kontaktowymi z wykorzystaniem listy definicji <dl> ... 131
Firmowy katalog oddziałów z wykorzystaniem listy definicji <dl> ... 138
Język naturalny do opisu miejsca nazwanego ... 144
Narzędzia pomocnicze ... 145
To dopiero początek ... 146

Rozdział 7. Definiowanie wydarzeń. Mikroformat hCalendar .. 147

Jak działa hCalendar? ... 147
Elektroniczne kalendarze ... 147
hCalendar — nowa maskotka użytkowników sieci WWW ... 151
Wpływ hCalendar na proces wyszukiwania ... 151
Profil ... 152
Składnia ... 152
Praktyczny kod znaczników ... 157
Lista z pojedynczym wydarzeniem ... 157
Opis pojedynczego wydarzenia z wykorzystaniem listy definicji <dl> ... 162
Wiele zdarzeń na liście zagnieżdżonej ... 167
Definiowanie kalendarza przy użyciu znacznika tabeli <table> ... 171
Mikroformat hCalendar w języku naturalnym ... 181
Łączenie mikroformatów hCalendar i hCard ... 183
Narzędzia pomocnicze ... 184
Co dalej? ... 185

Rozdział 8. Definiowanie życiorysów. Mikroformat hResume .. 187

Jak działa hResume? ... 187
Jeden życiorys do prezentacji wszystkich danych ... 188
Potencjał hResume ... 188
Elektroniczne wizytówki i kalendarze ... 189
Profil ... 189
Składnia ... 189
Praktyczny kod znaczników ... 190
Prosty życiorys ... 190
Życiorys szczegółowy ... 194
Narzędzia pomocnicze ... 206
Podróż trwa nadal ... 206

Rozdział 9. Definiowanie treści zespalanych. Mikroformat hAtom 207
Jak działa hAtom? 208
Zespalanie danych HTML 208
hAtom nie jest formatem zespalania treści 211
Wzrastająca popularność mikroformatu hAtom 211
Profil 211
Składnia 212
Praktyczny kod znaczników 213
Pojedynczy wpis na blogu 213
Archiwum wiadomości z wykorzystaniem list uporządkowanych <ol> 218
Narzędzia pomocnicze 223
To wszystko o hAtom 224

Rozdział 10. Definiowanie opinii. Mikroformat hReview 225
Jak działa hReview? 225
Rozpowszechnianie opinii 226
Google wchodzi do gry 226
Czasy przed Google 227
Profil 228
Składnia 229
Praktyczny kod znaczników 230
Recenzja książki 230
Łączenie mikroformatów hReview i hAtom 235
Narzędzia pomocnicze 235
Niech Cię usłyszą 236

Rozdział 11. Krótki przegląd innych mikroformatów 237
Definiowanie nagrań audio. Mikroformat hAudio 237
Profil 238
Składnia 238
Praktyczny kod znaczników 240
Definiowanie przepisów na dania i napoje. Mikroformat hRecipe 242
Profil 242
Składnia 242
Praktyczny kod znaczników 243

Definiowanie produktów konsumpcyjnych.
Mikroformat hProduct ... 245
Profil ... 245
Składnia ... 245
Praktyczny kod znaczników ... 247
Definiowanie plików multimedialnych. Mikroformat hMedia ... 248
Profil ... 248
Składnia ... 248
Praktyczny kod znaczników ... 249
Jesteśmy na finiszu ... 250

Rozdział 12. Ponieważ wygląd też ma znaczenie ... 251

Style dla łączy ... 252
XFN ... 252
VoteLinks ... 253
Style dla mikroformatu hCard ... 254
Kaskadowy arkusz stylów ... 254
Efekt końcowy ... 255
Style dla mikroformatu hCalendar ... 256
Kaskadowy arkusz stylów CSS ... 256
Efekt końcowy ... 258
Style dla mikroformatu hAtom ... 259
Kaskadowy arkusz stylów ... 259
Efekt końcowy ... 261
Style dla mikroformatu hRecipe ... 262
Kaskadowy arkusz stylów CSS ... 262
Efekt końcowy ... 264
Znajomość CSS jedynym ograniczeniem ... 264

Szczęśliwe zakończenie ... 267

Pół sukcesu ... 267

Skorowidz ... 269

Rozdział 3

Definiowanie łączy. Mikroformaty rel i rev

Relacje między łączami

Kolejnym zbiorem mikroformatów, których działanie niezwykle łatwo zrozumieć i które bez trudu się implementuje, są mikroformaty służące do definiowania *relacji między łączami*.

Czym są relacje między łączami? Może najpierw powiem coś o samych łączach. Istnieją dwa typy łączy: hiperłącza oraz łącza do zasobów zewnętrznych. Hiperłącza wskazują dowolny zasób w sieci WWW, na przykład inną stronę HTML, obrazek, plik audio i tak dalej. Hiperłącza można również klikać myszą w przeglądarce, co powoduje, że użytkownik może przechodzić do wskazywanych przez nie zasobów.

Drugim typem łączy są łącza wiodące do zasobów zewnętrznych, do których odwołanie znajduje się na stronie WWW; często łącza takie umieszczane są w elemencie `<head>`. W obu typach łączy umieszcza się atrybut `href`, który wskazuje zasób docelowy, jednak każdy z tych typów ma własną składnię.

Najprostsze hiperłącze definiuje się przy użyciu elementu `<a>`:

```
<a href="http://www.ablognotlimited.com/">A Blog Not Limited</a>
```

Natomiast najprostsze łącze do zasobu zewnętrznego definiuje się za pomocą elementu `<link />`:

```
<link href="/styles/global.css" rel="stylesheet" />
```

Zauważyłeś już zapewne, że w łączu definiowanym przy użyciu elementu `<link />` znajduje się również para atrybut-wartość w postaci `rel="stylesheet"`. Para ta wskazuje relację (arkusz stylów) zasobu docelowego (*global.css*) do strony, na której odwołanie do tego zasobu się znajduje. Jestem przekonana, że z podobnymi przykładami spotykałeś się już wielokrotnie.

Zasadniczo więc relacje między łączami to sposób wskazywania *typu* zasobu, do którego odwołuje się atrybut `href`.

Mikroformaty przyczyniają się do wzrostu znaczenia relacji między łączami. Pozwalają na przypisywanie semantycznych wartości łączom i określanie w ten sposób relacji obiektu docelowego wskazywanego przez atrybut `href` do bieżącej strony internetowej (atrybut `rel`), a także ustalanie, czy na temat konkretnego łącza wyrażono opinię (atrybut `rev`).

Atrybut rel

Atrybutu `rel` często używa się jako składnika kilku różnych mikroformatów elementarnych. W hiperłączu (`<a>`) atrybut `rel` definiuje relację zasobu wskazywanego przez wartość atrybutu `href` do strony, na której łącze się znajduje.

Kolejna cecha atrybutu `rel`, o której warto pamiętać, to możliwość przypisywania mu więcej niż jednej wartości.

Przyjrzyjmy się bliżej atrybutowi `rel`.

Specyfikacja formalna

Jak wspomniałam w rozdziale 1., mikroformaty występują w postaci specyfikacji formalnych oraz szablonów. W tym rozdziale moim celem jest opisanie *wszystkich* mikroformatów `rel`. A więc zapnij pasy, ruszamy!

rel-license

Mikroformat rel-license wskazuje łącze do licencji strony internetowej, na przykład licencji Creative Commons.

Na blogu, który prowadzę, zastrzegam prawa autorskie do publikowanych treści na podstawie licencji Creative Commons. W tym celu zamieszczam zawsze łącze do licencji:

```
<a href="http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/"
rel="license">copyright</a>
```

Aby nadać łączu odpowiednią wartość semantyczną, definiuję również relację dla niego przy użyciu atrybutu `rel="license"`.

Profil

Oczywiście, ze względu na fakt, że używam mikroformatu, muszę również zapewnić, by w elemencie `<head>` dokumentu znalazł się wymagany profil:

```
<head profile="http://microformats.org/profile/rel-license">
```

I to już właściwie wszystko.

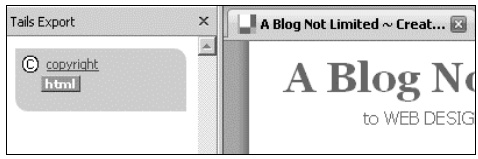
Korzyści

Tym projektantom, którzy nie zadowolą się tylko zapewnieniem wartości semantycznej dla łącza, można wskazać liczne dodatkowe korzyści wynikające ze zdefiniowania

mikroformatu rel-license. Korzyści te zapewniane są przede wszystkim przez odpowiednie narzędzia internetowe.

Moduł dodatkowy do przeglądarki Mozilla Firefox o nazwie Tails Export automatycznie rozpoznaje łącza, którym przypisano mikroformat rel-license, i umożliwia użytkownikom bezpośrednie przejście do strony docelowej wskazywanej przez łącze oraz wyświetlenie jego źródłowego kodu HTML, co widać na rysunku 3.1.

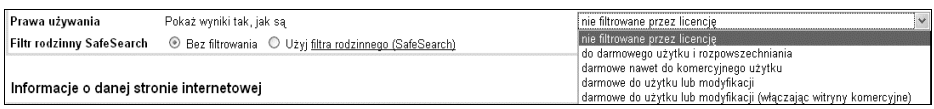
Rysunek 3.1. Efekt zidentyfikowania przez Tails Export łącza z mikroformatem rel-license

W niektórych wyszukiwarkach internetowych, włącznie z najbardziej popularnymi, zaimplementowano także specjalizowane mechanizmy wyszukiwania, które filtrują treści obecne w internecie pod kątem dostępności licencji. Mówię tu przede wszystkim o Yahoo's Creative Commons Search (rysunek 3.2) oraz opcji Prawa używania dostępnej w sekcji Szukanie zaawansowane wyszukiwarki Google (rysunek 3.3).

Rysunek 3.2. Yahoo's Creative Commons Search

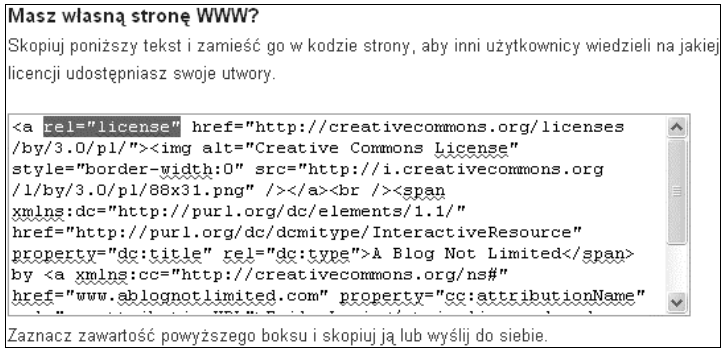

Rysunek 3.3. Opcja Prawa używania w sekcji Szukanie Zaawansowane wyszukiwarki Google

A gdy już zaczniesz używać mikroformatu rel-license, znajdziesz się w doborowym towarzystwie — w kodzie znaczników generowanym przez Creative Commons też znajduje się mikroformat rel-license, co widać na rysunku 3.4.

rel-tag

Kolejnym mikroformatem typu rel jest mikroformat rel-tag. Używa się go w odniesieniu do hiperłączy, które wskazują, co na danej stronie internetowej (lub jej części) jest

Rysunek 3.4. Znaczniki wygenerowane przez Creative Commons dla łączy licencji

prezentowane. Często mówi się również, że strona jest **znacznikowana** (ang. *tagging*), a rozwiązania tego używa się przede wszystkim na blogach, których autorzy opatrują **znacznikami** kolejne wpisy. Sama też stosuję tę metodę:

```
<a href="http://www.ablognotlimited.com/articles/tag/microformats/"
rel="tag">microformats</a>
```

Gdy na stronie umieszczam łącza opatrzone znacznikiem, wówczas zawsze w elemencie `<a>` wstawiam atrybut `rel="tag"`. Ten sam atrybut umieszczam nawet w definicjach łączy prowadzących do poszczególnych kategorii mojego blogu, ponieważ w ten sposób również opisuję zawartość stron.

Oprócz podania wartości atrybutu `rel`, jedynym dodatkowym wymaganiem dla mikroformatu rel-tag jest podanie dla atrybutu `href` znacznika o treści identycznej z ostatnim segmentem logicznego adresu URL.

```
http://www.ablognotlimited.com/articles/tag/microformats/
```

Jest to tak zwana **przestrzeń znacznika** (ang. *tag space*). Każda strona internetowa, która wykorzystuje logiczny adres URL, może odgrywać rolę przestrzeni znacznika.

LOGICZNE I FIZYCZNE ADRESY URL

W trakcie rozważań na temat przestrzeni znacznika wspomniałam o logicznych adresach URL. Doszłam do wniosku, że najpierw muszę wyjaśnić to pojęcie, aby nie wprowadzać niepotrzebnych komplikacji w dalszych wywodach.

Logiczny adres URL wskazuje zasób, natomiast fizyczny adres URL określa typ zawartości. Dlatego taki, a nie inny adres URL, który wskazałam w przykładzie dotyczącym mikroformatu rel-tag, ma logiczne uzasadnienie. Fizyczny adres URL wyglądałby w tym przykładzie następująco:

```
http://www.ablognotlimited.com/articles/tag/microformats.html
```

Zwróć uwagę, że w fizycznym adresie URL znajduje się rozszerzenie *.html*. Oznacza to, że adres URL wskazuje stronę HTML, a więc — typ MIME. Tak wskazywany zasób **nie może** stanowić przestrzeni znacznika.

Profil

Nie zapominajmy o profilu:

```
<head profile="http://microformats.org/profile/rel-tag">
```

Korzyści

Oczywiście, ze stosowania mikroformatu rel-tag wynikają pewne korzyści (nie tylko związane z rozszerzeniem semantyki).

Używasz przeglądarki Firefox? Jeśli tak, pobierz moduł dodatkowy o nazwie Operator. Moduł ten rozpoznaje znajdujące się na stronie internetowej łącza z mikroformatami rel-tag i umożliwia przeszukiwanie wybranych witryn internetowych (takich jak Flickr, Amazon, Technorati, YouTube) na podstawie zawartości znacznika (rysunek 3.5).

Rysunek 3.5. Moduł dodatkowy Operator do przeglądarki Mozilla Firefox rozpoznaje mikroformaty rel-tag i umożliwia przeszukiwanie najpopularniejszych witryn internetowych na podstawie zawartości znacznika

Z kolei serwis Technorati Tags (*http://technorati.com/tag*) indeksuje mikroformaty rel-tag, aby przeszukiwać zawartość sieci WWW na podstawie wartości znaczników.

Wiele serwisów zaimplementowało już mikroformaty rel-tag. Poniżej znajduje się opis tylko kilku wybranych.

- Huffduffer, serwis udostępniający podcasty audio, definiuje mikroformaty rel-tag we wszystkich łączach opatrzonych znacznikami. Użytkownikom łatwiej wyszukiwać w serwisie podcasty oznaczone tym samym znacznikiem.
- Opera, czyli producent przeglądarki internetowej o tej samej nazwie, opatruje mikroformatem rel-tag wszystkie wpisy zamieszczane na blogu My Opera, a także artykuły publikowane na własnym serwisie Dev Opera.

- Również Google dołącza mikroformaty rel-tag do łączy ze znacznikami, prowadzących do wpisów na blogach.

Dołącz więc do awangardy internetu i sam zacznij stosować mikroformaty rel-tag.

rel-nofollow

Ostatnią formalną specyfikacją z grupy rel jest mikroformat rel-nofollow. Mikroformat ten informuje roboty internetowe (na przykład wyszukiwarki), aby nie śledziły danego łącza. Nie śledzić łącza? Tak właśnie.

Zanim opiszę dokładnie, w czym rzecz, musisz sobie uświadomić, że wyszukiwarki internetowe umieszczają w zwracanych wynikach wyżej te strony, do których wiedzie więcej łączy. Wynika to z przyjętego założenia, że obecność łącza do strony wskazuje również jej wartość.

A co zrobić, gdy na swojej witrynie zamieszczasz łącze, które wiedzie użytkowników do strony z większą ilością informacji na dany temat, lecz nie chcesz, by łącze to w jakikolwiek sposób zwiększało wagę strony docelowej lub pozycję w wynikach wyszukiwania? Dotyczy to na przykład łączy umieszczanych w komentarzach do wpisów na blogu, zwłaszcza jeśli są to komentarze pochodzące od spamerów.

Jeżeli nie chcesz, by wyszukiwarki internetowe brały pod uwagę tego typu łącza, możesz do elementów `<a>` dodawać atrybut `rel="nofollow"`:

```
<a href="http://www.commenter.com/" rel="nofollow">Commenter</a>
```

Profil

Podobnie jak inne mikroformaty z grupy rel, które dotychczas opisałam, również rel-nofollow posiada własny profil:

```
<head profile="http://microformats.org/profile/rel-nofollow">
```

Korzyści i wady

O najważniejszej korzyści wynikającej z używania mikroformatu rel-nofollow już wspomniałam: dzięki niemu wyszukiwarki internetowe nie nadają łączu żadnej dodatkowej wagi.

Jest to (przynajmniej w mojej opinii) istotna zaleta, jednak wiele osób podważa zasadność używania rel-nofollow z różnych powodów.

- Niektórzy twierdzą, że wartości atrybutu `rel` powinny określać wyłącznie *relację* zasobu docelowego wskazywanego przez łącze w stosunku do źródła. Z ich punktu widzenia rel-nofollow określa zachowanie, co stoi w sprzeczności z ideą relacji między łączami, która leży u podstaw mikroformatów definiowanych dla łączy.
- Inni z kolei wskazują, że nazwa mikroformatu jest niewłaściwa. Rel-nofollow nie zapobiega *śledzeniu* (ang. *follow*) łącza przez wyszukiwarki internetowe (tę rolę spełnia plik *robots.txt*), a jedynie informuje roboty, aby nie podwyższały wagi łącza.

- Jeszcze inni obawiają się nieprzemyślanego, zbyt częstego stosowania mikroformatu rel-nofollow w łączach prowadzących do witryn zawierających istotne treści, co może negatywnie wpłynąć na pozycję takich witryn w wynikach wyszukiwania.

Pomimo zgłaszanych wad, rel-nofollow jest dość powszechnie używany.

- W wielu sieciach społecznościowych atrybut `rel="nofollow"` jest wstawiany w definicjach łączy zamieszczanych na profilach użytkowników. Praktykę tę stosują między innymi Twitter, Flickr i Facebook.
- Wikipedia umieszcza mikroformat rel-nofollow we wszystkich swoich łączach zewnętrznych.
- Nawet Google zaleca, by stosować rel-nofollow w łączach znajdujących się w płatnych reklamach, łączach do treści, którym właściciel witryny nie ufa, oraz w łączach do tych stron witryn, do których dostęp jest chroniony hasłem.

A jak Ty powinieneś postępować? Proponuję, byś za każdym razem oceniał znaczenie łącza i na tej podstawie decydował, czy powinno się w nim zastosować mikroformat rel-nofollow.

Jeżeli zdecydujesz, aby nie używać mikroformatu rel-nofollow, obiecuję, że i tak nie wyrzucę Cię z naszego klubu — tego, którego nazwę będziemy sobie drukować na koszulkach.

Szablony

W tym punkcie zajmiemy się tymi mikroformatami stosowanymi w definicjach łączy, które dopiero mają status szablonów. Jak pamiętasz, mikroformaty mające status szablonów to takie mikroformaty, które oczekują na formalną akceptację i przez to mogą się jeszcze zmieniać (choć zapewne w niewielkim stopniu).

rel-home

Domyślasz się już, jakie jest działanie mikroformatu rel-home? Zgadłeś! Mikroformat rel-home wskazuje, że stroną docelową danego łącza jest główna strona witryny.

Mikroformat rel-home jest najczęściej używany do nawigacji po witrynie, lecz może również dostarczać pewnych informacji o szerzej pojętej strukturze witryny i jej poszczególnych stronach. Jeżeli natomiast zapytasz o nadawanie znaczenia i semantyki przez ten mikroformat, to odpowiem tylko: „Oczywiście, do diaska!”.

W odróżnieniu od tych mikroformatów rel, które opisałam już wcześniej i których używa się tylko w elementach `<a>`, mikroformat rel-home można wykorzystywać na dwa sposoby: w hiperłączach oraz w łączach do zasobów zewnętrznych.

Na swoim blogu używam rel-home na oba sposoby. W nagłówku `<head>` dokumentów publikowanych na witrynie umieszczam następujący element:

```
<link href="http://www.ablognotlimited.com/" title="Home page" rel="home" />
```

Ten konkretny element implementuję po to, aby przeglądarki mogły automatycznie wykryć stronę główną witryny i udostępnić użytkownikowi klawisz skrótu, za pomocą którego będzie mógł przechodzić do strony głównej witryny. Niestety, obecnie zakres obsługi tego mikroformatu w przeglądarkach nie spełnia moich oczekiwań. Aktualnie rel-home jest obsługiwany tylko przez przeglądarkę Opera (rysunek 3.6).

Rysunek 3.6. Pasek narzędziowy Navigation przeglądarki Opera rozpoznaje mikroformat rel-home w łączach <link/>

Drugi sposób implementacji mikroformatu rel-home nie różni się od implementacji innych mikroformatów typu rel. Aby odpowiednio oznaczyć łącze prowadzące do głównej strony witryny, w elemencie `<a>` trzeba zdefiniować atrybut `rel="home"`:

```
<a href="http://www.ablognotlimited.com" rel="home">A Blog Not Limited</a>
```

Profil

Mikroformat rel-home nie ma URI dla własnego profilu. Gdy zatem chcesz użyć rel-home, nie musisz zamieszczać odwołania do jego profilu w elemencie `<head>`.

Jeżeli jednak Cię to interesuje, na Microformats Wiki, pod adresem *http://microformats.org/wiki/rel-home* znajdziesz XMDP dla mikroformatu rel-home.

Korzyści

Wspomniałam już, że umieszczenie atrybutu `rel="home"` w elemencie `<link />` ułatwia nawigację (przynajmniej w przeglądarce Opera). Dodatkowa korzyść polega na zwiększeniu dostępności łącza, ponieważ niektóre przeglądarki tekstowe, takie jak Links i Lynx, wyświetlają metadane mikroformatów rel-home w postaci łączy nawigacyjnych na górze strony WWW.

Niestety, to właściwie wszystkie korzyści wynikające z zastosowania rel-home. Jednak nietrudno sobie wyobrazić znaczenie rel-home dla nawigacji i dostępności, gdy zwiększy się liczba przeglądarek obsługujących ten mikroformat.

Nie mam problemów z dodawaniem elementów semantycznych do tworzonych stron internetowych zwłaszcza wtedy, jeśli elementy te będą mogły być wykorzystywane w przyszłości.

rel-directory

Kolejnym mikroformatem, który warto przedstawić, jest rel-directory. To szablon mikroformatu, który określa, że atrybut `href` łącza wskazuje katalog zawierający (lub który powinien zawierać) odwołanie do strony z łączem.

Zapewne zapytasz od razu, co rozumiemy przez „katalog"? Najlepszym przykładem takiego katalogu jest Open Directory Project. To „największy, najbardziej obszerny tematycznie katalog tworzony przez ludzi, dostępny w sieci WWW". Katalog ten rozgałęził się dodatkowo na kilka katalogów bardziej specjalizowanych:

- ChefMoz, czyli katalog restauracji,
- MusicMoz, czyli katalog utworów muzycznych,
- Open Site, czyli encyklopedia online.

Załóżmy zatem, że napisałeś artykuł na temat adopcji. Doskonale będzie się nadawał do umieszczenia go w katalogu Open Directory Project w sekcji *Home*, w kategorii *Family* i podkategorii *Adoption*.

Wystarczy wówczas dodać do artykułu na temat adopcji łącze, które będzie wskazywać odpowiednią ścieżkę w katalogu Open Directory Project, a następnie przypisać temu łączu atrybut `rel="directory"`:

```
<a href="http://www.dmoz.org/Home/Family/Adoption/"
rel="directory">Adoption</a>
```

Profil

Podobnie jak rel-home, rel-directory również nie posiada URI własnego profilu. Natomiast na Microformats Wiki, pod adresem *http://microformats.org/wiki/rel-directory*, dostępne jest XMDP dla mikroformatu rel-directory.

Nie trzeba więc odwoływać się do profilu mikroformatu rel-directory.

Korzyści

Szablon mikroformatu rel-directory został opracowany po to, by tworzyć rozproszone, otwarte katalogi. Dlatego jeżeli w łączach, które mają się znaleźć w katalogach, umieścisz mikroformat rel-directory, w teorii będzie to równoznaczne z „wypełnieniem" katalogu w sposób zdalny. Nie trzeba wówczas samodzielnie umieszczać strony w katalogu, a dodatkowo jako właściciel treści zachowujesz wpływ na to, gdzie Twoja strona jest widoczna.

Przykładowo do katalogu Blog Directory serwisu Technorati (*http://technorati.com/blogs/directory/*) automatycznie dodawane są te blogi, w których serwis stwierdzi użycie mikroformatu rel-directory.

Wyobraź sobie, że utrzymujesz firmowy intranet, w którym znajduje się katalog łączy do profili pracowników. Jeżeli katalog pracowników przypomina katalog, z którego korzystam na co dzień, oznacza to, że dane muszą być wpisywane ręcznie przez pracowników działu kadr i (jeśli wszystko dobrze pójdzie) regularnie importowane. Jest to więc katalog wiecznie nieaktualny, a jego utrzymywanie jest zmorą każdego administratora.

A gdyby na stronach z profilami pracowników zamieszczać łącza do alfabetycznej listy z zawartością katalogu? I łączom tym przypisywać atrybut `rel="directory"`?

Bez trudu można by wówczas napisać aplikację (wspominany wcześniej jeden z rodzajów maszyn), która będzie parsować informacje, odczytywać łącza i na ich podstawie tworzyć katalog. I to nie zwykły katalog ogólnego przeznaczenia, ale katalog z łączami do profili, które każdy z pracowników uaktualnia samodzielnie. A to oznacza mniej pracy dla ludzi z działu kadr, bardziej aktualne informacje i łatwe utrzymanie.

Ja w to wchodzę.

rel-enclosure

Szablonu mikroformatu rel-enclosure używa się po to, by wskazywać łącza do plików (wideo, audio i tak dalej), które można pobierać i zapisywać w pamięci podręcznej. Przykładem może być łącze do nagrania wideo dostępnego na witrynie, które użytkownicy powinni pobierać, a nie oglądać online.

W tego typu łączach do elementu `<a>` należy dodać atrybut `rel="enclosure"`:

```
<a href="http://twojawitryna.com/files/video.mov"
rel="enclosure">pobierz wideo</a>
```

Profil

Podobnie jak inne szablony mikroformatów typu rel, rel-enclosure nie posiada URI własnego profilu, natomiast XMDP tego mikroformatu jest dostępne w Microformats Wiki pod adresem *http://microformats.org/wiki/rel-enclosure*.

Korzyści

Oprócz nadawania dodatkowego znaczenia semantycznego łączom do plików, mikroformat rel-enclosure przynosi również pewne korzyści związane ze źródłami informacji (ang. *feeds*). Jeżeli Twój blog generuje takie źródło i trzeba w nim zamieścić łącze do pliku, powinno się to łącze opatrywać mikroformatem rel-enclosure.

Dlaczego? Ponieważ w zbiorze praktyk zalecanych w odniesieniu do zespalania źródeł wskazuje się, że atrybut `rel="enclosure"` w łączach do plików umożliwia usługom, takim jak FeedBurner, zidentyfikowanie łączy i przekształcenie je w źródle w **załączniki** (ang. *enclosures*).

A czym są załączniki? Zasadniczo są to pliki udostępniane przez źródła informacji, które czytniki, takie jak Google Reader, potrafią przekształcać w pliki gotowe do odtworzenia. Załączniki są kluczowym elementem na przykład w podcastach.

rel-payment

Ostatnim szablonem mikroformatu typu `rel` jest rel-payment. Za jego pomocą określa się, że obiekt docelowy wskazywany przez łącze okazuje lub świadczy wsparcie (niekoniecznie finansowe, choć nazwa mogłaby na to wskazywać) stronie źródłowej.

Może to być na przykład łącze do strony opisującej sposób dokonywania wpłat na rzecz danej organizacji, która kieruje użytkownika do innej strony służącej do uiszczania wpłat. Mogłoby to być łącze na witrynie sklepu internetowego, które wskazuje stronę umożliwiającą dokonanie zakupu określonego produktu. Mogłoby to być nawet łącze do strony członkowskiej, na przykład programu członkowskiego księgarni Amazon.

Jednak mikroformatu rel-payment nie stosuje się w łączach, które służą do rzeczywistego dokonywania wpłat albo zakupów. Mikroformat jest przeznaczony jedynie do zastosowania na stronach docelowych, które zawierają informacje lub narzędzia umożliwiające dokonanie wsparcia.

Do tego typu łączy dodaje się atrybut `rel="payment"`:

```
<a href="http://nonprofit.org/fundraising/"
rel="payment"> dowiedz się więcej o programie zbierania funduszy</a>
```

Profil

Mikroformat rel-payment nie posiada profilu. XMDP dla rel-payment jest dostępne na Microformats Wiki pod adresem *http://microformats.org/wiki/rel-payment*.

Korzyści

Jedną z korzyści zastosowania szablonu mikroformatu rel-payment, o jakiej myśleli jego twórcy, jest ułatwienie agregatorom treści, takim jak czytniki źródeł, identyfikacji tego typu łączy w taki sposób, by można było je prezentować w odmienny sposób — na przykład ze specjalnym wskaźnikiem „wpłać" albo „kupuj".

Jest to jednak na razie korzyść, która wciąż pozostaje tylko w zamierzeniach twórców mikroformatów i nie jest osiągalna w rzeczywistości.

rev

Ostatni mikroformat przeznaczony dla łączy wykorzystuje atrybut hiperłącza, o którym jeszcze dotąd nie wspominałam. Atrybutem tym jest `rev`.

Atrybutu `rev` używa się po to, by wskazać odwrotną relację ze stroną docelową łącza. Dlatego w odróżnieniu od atrybutu `rel` (który określa relację strony docelowej łącza do strony źródłowej), `rev` ustala relację strony źródłowej do strony docelowej wskazywanej przez łącze.

VoteLinks

VoteLinks to formalny mikroformat, w którym atrybutu `rev` używa się w łączach wskazywanych przez `href`, dla których chce się wyrazić poparcie, brak poparcia lub neutralność.

REV — ATRYBUT MYLNIE INTERPRETOWANY

Moje krótkie wprowadzenie do `rev` może nie być wystarczające, aby w pełni zrozumieć działanie tego dość rzadko stosowanego atrybutu. Przyjrzyjmy się mu zatem nieco głębiej.

Najpierw przypomnijmy sobie atrybut `rel`. Przykładowo mikroformat rel-license określa, że łącze osadzone na stronie wskazuje stronę, która zawiera informację o licencji. Można powiedzieć, że jest to relacja „wyprzedzająca".

```
<a href="http://creativecommons.org/licenses/
by-nc-nd/3.0/" rel="license">copyright</a>
```

Mówiąc po ludzku, *http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/* to licencja bieżącej strony.

Z kolei `rev` określa relację odwrotną. Powiedzmy, że istnieje strona, która zawiera indeks łączy do konkretnych sekcji witryny. Dla takich łączy można zdefiniować atrybut `rev="index"`.

```
<a href="http://www.mysite.com/purplewidgets/"
rev="index">purple widgets</a>
```

Przekładając tak skonstruowaną definicję łącza na język zrozumiały przez ludzi, można powiedzieć, że bieżąca strona jest indeksem zawartości witryny *http://www.mysite.com/purplewidgets/*.

Pomimo tego (i tak dość zdawkowego) objaśnienia znaczenia atrybutu `rev`, nadal możesz nie być przekonany o sposobie jego działania. I nie będziesz jedyny.

Wielu projektantów i programistów stron internetowych (nie wyłączając mnie) spędziło długi czas na rozważaniach nad atrybutem `rev` i z tego powodu ostatecznie rezygnowało z jego używania bądź też korzystało z niego w sposób niewłaściwy.

W czasie powstawania tej książki atrybut `rev` był już całkowicie pominięty w specyfikacji HTML 5. Nawet społeczność entuzjastów mikroformatów odradza używanie `rev` (z wyjątkiem wykorzystywania tego atrybutu w mikroformatach VoteLinks, co jest powszechnie akceptowane).

Nie można jednak w żaden sposób wykluczyć, że taki stan nie ulegnie zmianie w przyszłości. Ostatnio zaczęłam obserwować dyskusję dotyczącą stosowania atrybutu `rev` w łączach do krótkich adresów URL, w których używa się atrybutu `rel="canonical"`.

Nie mam nawet zamiaru rozwijać tego wątku, ponieważ jest dopiero w fazie koncepcji, a proponowany sposób implementacji jest co najmniej kontrowersyjny. Warto jednak o nim pamiętać choćby dlatego, że atrybut budzi tak powszechne negatywne odczucia. A przecież niedługo może nastąpić jego triumfalny powrót.

Dla tego typu łączy w elemencie `<a>` umieszcza się atrybut `rev` z jedną z następujących wartości:

- `vote-for`, która wskazuje poparcie dla strony docelowej wskazywanej przez łącze,
- `vote-against`, która wskazuje brak poparcia dla strony docelowej wskazywanej przez łącze,
- `vote-abstain`, która wskazuje brak opinii na temat strony docelowej wskazywanej przez łącze.

Profil

VoteLinks posiada swój własny profil:

```
<head profile="http://microformats.org/profile/vote-links">
```

VOTELINKS CZY HREVIEW?

Nie mówiłam jeszcze nic o mikroformacie hReview (zajmiemy się nim w rozdziale 10.), lecz w tym miejscu muszę o nim wspomnieć, ponieważ opisuję sposób wyrażania poparcia przy użyciu VoteLinks.

VoteLinks jest mikroformatem elementarnym, zatem jest bardzo prosty w użyciu. Wskazuje jedynie poparcie (lub jego brak) w ramach relacji między łączami. Jeżeli tylko tego oczekujesz, VoteLinks jest najlepszym możliwym rozwiązaniem.

Jeśli jednak będziesz chciał wskazać coś więcej niż tylko poparcie, brak poparcia lub brak opinii? Jeżeli będziesz chciał wyjaśnić, dlaczego coś popierasz lub czegoś nie popierasz?

W takim przypadku do gry wchodzi mikroformat hReview. Jest to mikroformat złożony, który udostępnia znacznie więcej semantycznych opcji wyrażania poparcia lub dezaprobaty.

Sama preferuję używanie mikroformatu hReview. Im więcej informacji, tym lepiej, przynajmniej z takiego wychodzę założenia. Nie twierdzę jednak w żadnym wypadku, że VoteLinks jest zupełnie bezużyteczny.

Przykładowo dla list łączy, takich jak *my Delicious*, w zupełności wystarczy atrybut `rev="vote-for"`. Nie chcę bowiem w tym przypadku objaśniać, dlaczego zapisuję sobie taką zakładkę, lecz chcę tylko pokazać moje poparcie dla strony docelowej wskazywanej przez łącze.

Korzyści

Jako mikroformat opisujący relacje między łączami, VoteLinks pozwala określać w hiperłączach, czy strona docelowa jest akceptowana, czy nie. Jeżeli za hiperłączem nie idzie za tym żadna dodatkowa informacja o semantyce, wyszukiwarki internetowe automatycznie traktują hiperłącza do innych witryn jako rekomendację dla ich zawartości. VoteLinks opracowano z myślą o tym, by autorzy publikowanych treści mogli samodzielnie ustalać, czy rzeczywiście rekomendują treści zawarte w witrynach wskazywanych przez hiperłącze, czy wręcz odwrotnie.

Jeżeli więc na własnej stronie internetowej zamieszczasz hiperłącze wiodące do strony produktu, którego zwolennikiem nie jesteś (i nie jesteś jednocześnie fanem mikroformatu rel-nofollow), możesz z czystym sumieniem rozszerzyć definicję hiperłącza o atrybut `rev="vote-against"`.

Domyślnie łącza, dla których nie zdefiniowano mikroformatu VoteLinks, traktowane są jak łącza z atrybutem `rev="vote-for"` lub `rev="vote-abstain"`, zależnie od konstrukcji maszyny interpretującej hiperłącze.

Kolejną korzyścią wynikającą z zastosowania VoteLinks jest możliwość utworzenia rozproszonego mechanizmu głosowania bądź systemu wyrażania opinii na wzór Folksr. Muszę jednak zaznaczyć, że aby Folksr uwzględnił w swoim indeksie mikroformaty VoteLinks z danej strony, trzeba tę stronę jawnie wskazać w serwisie, ponieważ Folksr sam nie wyszukuje witryn.

Główna zaleta rozproszonych systemów do głosowania polega na tym, że w odróżnieniu od tradycyjnych systemów głosowania autorzy treści utrzymują kontrolę nad udzielanymi głosami, ponieważ sami nadzorują dane.

Łączenie mikroformatów elementarnych

O łączeniu mikroformatów elementarnych wspomniałam w rozdziale 1. Teraz chciałabym wrócić do tego zagadnienia przy okazji rozważań na temat mikroformatów definiowanych dla łączy.

Jeżeli tylko ma to sens i nakreśla odpowiedni kontekst, mikroformaty elementarne powinno się łączyć.

rel-nofollow i VoteLinks

Jeśli na przykład używasz mikroformatu rel-nofollow, możesz również określić swój brak poparcia dla strony docelowej wskazywanej przez łącze, a nie tylko informować roboty internetowe, że łączu nie należy przypisywać dodatkowej wagi. Wygląda więc, że rel-nofollow i VoteLinks doskonale się uzupełniają, czyż nie?

Rozważmy przykład z mojego blogu. Któregoś dnia zamieściłam na nim artykuł, w którym rozpływałam się nad dopiero co zakupionym odkurzaczem. W artykule tym wspomniałam jednak również o odkurzaczu, którego używałam wcześniej (i nienawidziłam). Aby uszanować prawo moich czytelników do uzyskiwania pełnych informacji, umieściłam we wpisie również łącze do odkurzacza, o którym nie mam pozytywnej opinii:

```
<a href="http://www.vacuumthatsucksbutnotinagoodway.com"
rel="nofollow" rev="vote-against">Vacuum</a>
```

Łączne zastosowanie obu mikroformatów sprawia, że nakazuję robotom zignorowanie łącza w trakcie ustalania oceny dla witryny i jednocześnie wskazuję systemom zliczającym głosy, że wyrażam dezaprobatę dla tego konkretnego odkurzacza.

Arkusz stylów CSS dla znacznika VoteLinks znajduje się w rozdziale 12. (na stronie 253).

rel-tag i rel-directory

Kolejnym ciekawym połączeniem mikroformatów typu rel są mikroformaty rel-tag i rel-directory. Jak wspomniałam już w punkcie poświęconym mikroformatowi rel-directory, chodzi o łącze, którego atrybut `href` wskazuje katalog adresów URL.

W katalogu Open Directory Project adresy URL są adresami logicznymi i jako takie są doskonałymi nośnikami przestrzeni znaczników. Oznacza to, że można używać dwóch wartości `rel` łącznie:

```
<a href="http://www.dmoz.org/home/family/adoption/"
rel="directory tag">Adoption</a>
```

Łącząc ze sobą obie wartości, wskazujesz, że łącze jest znacznikiem *oraz* zawiera katalog z listą zawartości.

Nie dość korzyści?

Teraz, gdy zbliżamy się do końca tego rozdziału, zapewne zastanawiasz się, jakie korzyści przynosi zaimplementowanie opisanych mikroformatów stosowanych względem łączy. Chodzi zwłaszcza o szablony mikroformatów, dla których istnieje stosunkowo niewiele narzędzi ułatwiających ich tworzenie oraz źródeł ich przykładowych implementacji.

W rozdziale 1. padło już wiele słów na temat korzyści ze wskazania semantyki i strukturyzowania danych, dlatego nie będę się powtarzać (przynajmniej na razie). Chcę tylko jeszcze raz zaznaczyć, że to, iż nie ma jeszcze dostępnych technologii, które umożliwiają pełne wykorzystanie potencjału mikroformatów, nie oznacza wcale, że takie technologie nie pojawią się w przyszłości.

Ja wierzę, że takie technologie powstaną. Jestem również przekonana, że coraz szersze zastosowanie mikroformatów, a także szablonów mikroformatów, będzie stanowić dla programistów zachętę do zaimplementowania narzędzi wykorzystujących metadane czytelne dla maszyn. I chcę być gotowa do działania, gdy takie narzędzia staną się dostępne.

Dążenie dostosowywania się do technologii, które dopiero są w fazie rozwoju, jest powszechną praktyką w przemyśle internetowym. Wystarczy wspomnieć o CSS 3 i HTML 5.

Poza tym, nie trzeba chyba już wspominać, że mikroformaty elementarne implementuje się w bardzo prosty sposób.

Jeżeli jesteś programistą, mam nadzieję, że potrafisz dostrzec ogromne korzyści ze stosowania ustandaryzowanych i ustrukturyzowanych danych. Łatwiej wówczas implementować rozwiązania, takie jak usługi agregujące treści, które z kolei ułatwiają użytkownikom dostęp do informacji.

To wszystko, o czym chciałam napisać

No, może nie do końca, bo wciąż piszę, lecz to już wszystko, co chciałam powiedzieć o mikroformatach opisujących relacje między łączami. Wciąż bez wahania mogę stwierdzić, że implementuje się je bardzo łatwo.

W kolejnym rozdziale zajmiemy się atrybutem `rel` i wyniesieniem go na nowy poziom przy użyciu mikroformatu XFN, który przy użyciu łączy opisuje relacje społeczne między ludźmi.